

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о просветној инспекцији садржан је у члану 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Инспекцијски надзор у области просвете уређен је одредбама Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, број 36/15), који на општи начин уређује инспекцијски надзор и одредбама закона у области образовања и васпитања и ученичког и студентског стандарда: Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15-др. пропис, 68/15, 62/16 – УС), Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“, број 18/10), Закона о образовању одраслих („Службени гласник РС“, број 55/13), Закона о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС“, бр. 18/10 и 55/13) и Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16).

Постојећа решења у наведеним законима не обухватају најновије стандарде поступања инспекцијске службе које прописује Закон о инспекцијском надзору, а који се огледају, поред осталог, у већој јавности рада, превенцији и смањивању дискреционих овлашћења инспектора, превентивној улози инспекција, обавези планирања инспекцијског надзора, спровођењу надзора у складу са проценом ризика, јасним овлашћењима у надзору над нерегистрованим субјектима, јасно дефинисаним правима и обавезама надзираних субјеката и другим стандардима које уводи општи Закон о инспекцијском надзору ради унапређења рада инспекција.

Закон о просветној инспекцији, као посебан закон, обезбедиће постизање наведених стандарда, као и:

- јединствено уређење инспекцијског надзора, односно доношење једног закона којим ће бити уређен инспекцијски надзор у надзираним субјектима за све нивое образовања;
- већу самосталност у раду просветних инспектора,
- смањење утицаја локалних самоуправа на рад просветних инспектора;
- бољу попуњеност радних места која су предвиђена подзаконским актом односно актом и равномерније оптерећење просветних инспектора;
- побољшање ефикасности просветне инспекције;
- континуирано праћење рада свих васпитно-образовних установа;
- поштовање Препорука Агенције за борбу против корупције која је уз опширно образложење истакла неопходност доношења посебног Закона о просветној инспекцији;

- начин организовања просветне инспекције у складу са најновијим препорукама Министарства државне управе и локалне саоправе које је спровело Пројекат „Анализа у процесу спровођења Закона о инспекцијском надзору“. Везано за анализу унутрашње организације инспекција препоручено је „образовање инспектората за инспекцијске и с њима повезане стручне послове, као органа у саставу министарства, као превасходног облика организовања инспекцијских послова“.

У смислу наведеног, припремљен је Нацрт закона о просветној инспекцији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Чланом 1. Нацрта закона о просветној инспекцији (у даљем тексту: Нацрт закона) уређује се садржина Нацрта закона, односно организација, послови, права, дужности и овлашћења инспекције у области просвете, у складу са одредбама члана 18. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 75/05, 101/07, 95/10 и 99/14) и члана 4. Закона о инспекцијском надзору.

Чланом 2. Нацрта закона дефинише се предмет инспекцијског надзора. Просветна инспекција у вршењу инспекцијског надзора контролише примену закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, образовања одраслих, високошколских установа, установа ученичког и студентског стандарда, послодаваца за учење кроз рад, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Педагошког завода Војводине, центара за стручно усавршавање, јавно признатих организатора активности и нерегистрованих субјеката.

Чланом 3. Нацрта закона прописано је да ће просветна инспекција у вршењу инспекцијског надзора поступати на начин прописан Нацртом закона и законом којим је уређен инспекцијски надзор, као и да ће просветни инспектор, односно други овлашћени службеник, у поступку вршења инспекцијског надзора поступати сагласно начелима и правилима рада државне управе и начелима и правилима рада државних службеника, односно службеника аутономне покрајине, као и начелима и правилима поступка којима је уређен општи управни поступак.

Чланом 4. Нацрта закона прописано је да ће просветна инспекција у складу са одредбама Закона о инспекцијском надзору, којим су прописани најновији стандарди поступања инспекцијске службе, предузимати превентивне мере ради подстицања надзираних субјеката да ефикасно и благовремено извршавају прописима утврђене обавезе: упозорење надзираном субјекту на обавезе из прописа, указивање надзираном субјекту на могуће штетне последице, пружање стручне и саветодавне подршке надзираном субјекту, препоручивање, предлагање и налагање мера за отклањање његовог узрока, као и да ће у обављању послова инспекцијског надзора, просветна инспекција посебно допринети обезбеђивању поштовања начела законитости у раду

надзираних субјеката и прилоком инспекцијског надзора обезбеђивати остваривање јавног и приватног интереса у складу са законом утврђеним надлежностима просветне инспекције.

Чланом 5. Нацрта закона дефинисано је да послове просветне инспекције обавља просветни инспектор који је самосталан у раду у границама овлашћења утврђених законом и другим прописом, као и да је за свој рад лично одговоран, а да у вршењу инспекцијског надзора и предузимању мера и радњи за које је овлашћен, просветног инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора, нико не сме искоришћавањем службеног положаја или овлашћења, прекорачењем граница својих овлашћења, невршењем своје дужности или на други начин онемогућавати или ометати.

Чланом 6. Нацрта закона уређује се положај надзираног субјекта приликом вршења инспекцијског надзора. Овим чланом је прописано да је просветни инспектор дужан да омогући надзираном субјекту учешће у инспекцијским радњама и изјашњавање о чињеницама и околностима битним за потпуно и правилно утврђивање чињеничног стања, као и да води рачуна о заштити права и правним интересима надзираног субјекта. Просветни инспектор је дужан и да упозна надзираног субјекта са чињеницама, подацима и актима који нису прибављени од надзираног субјекта и омогући му да се о њима изјасни водећи рачуна о одредбама закона којим се уређује заштита података о личности.

Чланом 7. Нацрта закона дефинисана је сарадња са другим органима државне управе, заинтересованим органима и организацијама. Овим чланом је прописано да ће просветна инспекција у обављању послова из свог делокруга, усклађивати планове рада, размењивати податке и на други начин сарађивати са другим инспекцијским органима ради обављања обухватнијег и делотворнијег инспекцијског надзора у складу са надлежностима просветне инспекције и начелима сарадње утврђеним законом којим је уређен инспекцијски надзор.

Чланом 8. Нацрта закона дефинисан је инспекцијски и стручно-педагошки надзор. Просветна инспекција у обављању послова из свог делокруга, сарађује са организационом јединицом Министарства у чијој надлежности је обављање стручно-педагошког надзора у циљу остваривања и заштите права и обавеза деце и ученика, њихових родитеља, односно другог законског заступника и запослених. Дугогодишња пракса показује неопходност непосредног заједничког поступања просветних инспектора и просветних саветника у ситуацијама када је њихове надлежности тешко разграничити и када поступање само једне не може да обезбеди до краја право за било ког учесника у васпитно-образовном процесу.

2. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Чланом 9. Нацрта закона уређена је организација просветне инспекције. Овим чланом прописано је да ће послове просветне инспекције обављати орган управе у саставу Министарства просвете, науке и технолошког развоја, односно Просветни инспекторат преко просветних инспектора, да ће радом Просветног инспектората руководити, директор - главни просветни инспектор, који поред положаја и

овлашћења руководиоца органа управе у саставу Министарства има положај и овлашћења просветног инспектора, као и овлашћење да одлучује о жалбама изјављеним против решења просветних инспектора донетих у првом степену, а кога ће постављати Влада на период од пет година, на предлог министра надлежног за послове образовања и васпитања.

С тим у вези, посебан Закон о просветној инспекцији предлаже да посао просветног инспектора у установама предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, високог образовања, образовања одраслих, ученичког и студентског стандарда, обављају само републички просветни инспектори у Просветном инспекторату, органу у саставу Министарства, односно новим законским решењем ће бити предложено да инспекцијски надзор над радом установа, као поверени посао неће више обављати општинска, односно градска управа како је прописано одредбама важећег Закона о основама система образовања и васпитања.

Овакав предлог нове организације просветне инспекције проистекао је из многобројних искустава и анализа ефикасности и ефективности рада просветне инспекције на општинском односно градском нивоу. Наведене анализе су указале на:

- неравномерну распоређеност броја просветних инспектора према броју установа над којима се врши инспекцијски надзор, односно неравномерну оптерећеност просветних инспектора што проузрокује мањак квалитета инспекцијског надзора;

- неангажовање просветних инспектора у складу са Решењем о утврђивању броја просветних инспектора, број 112-01-00416/2009-12 од 3. новембра 2009. године (у 68 локалних самоуправа нема одговарајући број просветних инспектора, што је око 40 одсто од укупног броја, а у 33 локалне самоуправе, од наведеног броја 68, нема ни једног просветног инспектора).

- неуједначено поступање просветних инспектора у истим или сличним ситуацијама,

- несамосталност у раду просветних инспектора;

- постојање утицаја локалних самоуправа на рад просветних инспектора.

Оснивањем Просветног инспектората и предложеном организацијом просветне инспекције би била побољшана њена ефикасност и обезбеђено континуирано праћење рада свих васпитно-образовних установа, као и већа самосталност у раду просветних инспектора.

Наведени начин организовања просветне инспекције у складу је са најновијим препорукама Министарства државне управе и локалне самоуправе које је спровело Пројекат „Анализа у процесу спровођења Закона о инспекцијском надзору“. Везано за анализу унутрашње организације инспекција препоручено је „образовање инспектората за инспекцијске и с њима повезане стручне послове, као органа у саставу министарства, као превасходног облика организовања инспекцијских послова“.

Чланом 10. Нацрта закона прописано је да на територији АП Војводина, инспекцијски надзор над радом установа образовања и васпитања (предуниверзитетско образовање и васпитање, високо образовање, ученички и студентски стандард) као поверени посао обавља просветна инспекција општина и

градова на територији АП Војводине, као и просветна инспекција надлежног покрајинског секретаријата за послове образовања и васпитања у складу са одредбама Закона о утврђивању надлежности Аутономне Покрајине Војводине (“Службени гласник“, бр. 99/09 и 67/12 – одлука УС).

3. ПОСЛОВИ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

Чланом 11. Нацрта закона дефинисани су послови просветног инспектора приликом вршења инспекцијског надзора над радом установа предшколског васпитања и образовања и основног и средњег образовања и васпитања сагласно одредбама члана 147. важећег Закона о основама система образовања и васпитања. Овим чланом прописано је да се инспекцијским надзором испитује спровођење закона и прописа, непосредним увидом у рад установе и зависно од резултата надзора, изричу мере и контролише њихово извршење.

Чланом 12. Нацрта закона прописани су послови инспекцијског надзора над радом високошколских установа. Овим чланом Нацрта закона предвиђено је да просветни инспектор у вршењу инспекцијског надзора контролише примену закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа високошколског образовања, а нарочито у погледу обављања делатности високог образовања, у складу са уверењем о акредитацији, односно дозволом за рад, уписа студената, поступка избора органа управљања и пословођења и начина њиховог рада и вођења прописане евиденције.

Чланом 13. Нацрта закона прописани су послови инспекцијског надзора над радом установа у области ученичког и студентског стандарда. Овим чланом Нацрта закона предвиђено је да просветни инспектор у вршењу инспекцијског надзора контролише примену закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа ученичког и студентског стандарда, а нарочито у погледу испуњености услова у погледу простора, опреме, потребних стручних и других запослених за почетак рада и обављање делатности и за приширену делатност установе, остваривање права и обавеза ученика, њихових родитеља, старатеља и другог законског заступника, студената, васпитача, стручних сарадника, директора и других запослених, поступка пријема у установу и издавање ученичке и студентске легитимације и вођења прописане евиденције у установи.

Чланом 14. Нацрта закона прописани су послови инспекцијског надзора над радом послодаваца за учење кроз рад, односно правног или физичког лица које испуњава прописане услове за учење кроз рад ученика у дуалном образовању и чија делатност омогућава остваривање садржаја прописаних одговарајућим наставним планом и програмом, које просветни инспектор, приликом вршења инспекцијског надзора, обавља у складу са овим законом и посебним законом у делу који се односи на образовање ученика у школи, односно код послодавца.

Чланом 15. Нацрта закона прописани су послови инспекцијског надзора над радом завода: Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања и Педагошког завода Војводине које просветни инспектор, приликом вршења инспекцијског надзора и контроле рада завода, обавља

у погледу спровођења закона којим се уређују основе система образовања и васпитања, посебних закона у области образовања, других прописа у области образовања и васпитања и општих аката.

Чланом 16. Нацрта закона прописани су послови инспекцијског надзора над радом центара за стручно усавршавање које просветни инспектор приликом вршења инспекцијског надзора обавља у складу са овим законом, законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, другим законом и општим актом. До сада просветна инспекција није имала надлежност да контролише рад 12 центара за стручно усавршавање запослених у области образовања и васпитања. С обзиром да је надлежност ових центара дефинисана законом којим су уређене основе система образовања и васпитања, нужно је било да просветна инспекција контролише њихов рад.

Чланом 17. Нацрта закона прописани су послови инспекцијског надзора над радом установа за образовање одраслих и јавнопризнатих организатора активности. Овим чланом Нацрта закона предвиђено је да просветни инспектор у вршењу инспекцијског надзора контролише примену закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа за образовање одраслих и јавнопризнатих организатора активности, а нарочито у погледу поступка и услова за издавање одобрења основној и средњој школи и другој организацији, ради стицања статуса јавнопризнатог организатора активности, поступка за измену одобрења, статусне промене, седишта, односно објекта или када јавнопризнати организатор уводи нову активност образовања одраслих и одузимања одобрења за статус јавнопризнатог организатора активности.

Чланом 18. Нацрта закона прописани су послови инспекцијског надзора над радом нерегистрованих субјеката које просветни инспектор приликом вршења инспекцијског надзора обавља у складу са овим и законом којим је уређен инспекцијски надзор.

4. ОВЛАШЋЕЊА ПРОСВЕТНОГ ИНСПЕКТОРА

Чланом 19. Нацрта закона прописана су овлашћења просветног инспектора и начин рада приликом вршења послова инспекцијског надзора над радом установа предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, образовања одраслих, високошколских установа, установа ученичког и студентског стандарда, послодаваца за учење кроз рад, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Педагошког завода Војводине, центара за стручно усавршавање, јавно признатих организатора активности и нерегистрованих субјеката.

Чланом 20. Нацрта закона дефинисан је поступак подношења притужби на рад службених лица, односно дефинисано је да свако лице има право да поднесе притужбу против главног просветног инспектора, просветног инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора ако сматра да су му његовим незаконитом или неправилном радњом, односно несавесним радом повређена права или слободе.

Чланом 21. Нацрта закона прописани су посебни случајеви одговорности просветног инспектор, поред других случајева одговорности за повреду радне дужности утврђених прописима о државним службеницима. Просветни инспектор је посебно је одговоран, ако у вршењу инспекцијског надзора не предузме, не предложи или не одреди мере или радње за које је овлашћен, не предложи или не покрене поступак утврђен одредбама овог закона, прекорачи границе свог овлашћења, поступи на различит начин у истој правној ствари и неоправдано одлаже инспекцијски надзор. Наведене повреде радних обавеза представљају теже повреде.

5. УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА

Чланом 22. Нацрта закона дефинисани су услови за директора - главног просветног инспектора. Овај члан прописује да главни просветни инспектор може бити постављено лице које има стечено високо образовање из поља друштвено-хуманистичких, природно-математичких или техничко-технолошких наука, на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије и специјалистичке академске студије) по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године, које има најмање девет година радног искуства на пословима образовања и васпитања или другим инспекцијским пословима и најмање пет година радног искуства на пословима инспекцијског надзора.

Лице са радним искуством на пословима образовања и васпитања, потребно је да има положен стручни испит у области образовања и васпитања, односно лиценцу за наставника, васпитача и стручног сарадника, односно положен испит за секретара.

Овај члан прописује да је потребно да лице из става 1. овог члана има положен државни стручни испит или правосудни испит, испит за инспектора и које испуњава друге услове прописане за рад у органима државне управе, аутономне покрајине или јединици локалне самоуправе.

Чланом 23. Нацрта закона дефинисани су услови за просветног инспектора. Овим чланом је прописано да просветни инспектор може бити лице које има стечено високо образовање из поља друштвено-хуманистичких, природно-математичких, техничко-технолошких и образовно-уметничких наука, на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије и специјалистичке академске студије) по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године и које има најмање пет година радног искуства на пословима образовања и васпитања или другим инспекцијским пословима.

Лице са радним искуством на пословима образовања и васпитања, потребно је да има положен стручни испит у области образовања и васпитања, односно лиценцу за наставника, васпитача и стручног сарадника, односно положен испит за секретара.

Овај члан прописује да је потребно да лице из става 1. овог члана има положен државни стручни испит или правосудни испит, испит за инспектора и које испуњава

друге услове прописане за рад у органима државне управе, аутономне покрајине или јединици локалне самоуправе.

Члан 24. Нацрта закона дефинише одредбе везано за службену легитимацију и опрему инспектора. Овим чланом је прописано да просветни инспектор у обављању службене дужности има статус службеног лица и ужива правну заштиту у складу са законом, као и да има службену легитимацију којом доказује своје службено својство и идентитет.

Чланом 25. Нацрта закона прописано је да је просветни инспектор дужан да се стално стручно усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања инспекцијског надзора.

Чланом 26. Нацрта закона прописана су ограничења инспектора у обављању других послова, односно прописано је да просветни инспектор не може обављати друге делатности и послове из области у којој врши инспекцијски надзор, учествује у раду стручних радних група или тела установа који подлежу инспекцијском надзору, као ни да обавља друге послове и поступке који су у супротности са положајем и улогом просветног инспектора и који штете његовој самосталности у вршењу посла.

6. НАЧИН РАДА

Чланом 27. Нацрта закона уређена је процена ризика у току припреме плана инспекцијског надзора која се врши у складу са законом којим је уређен инспекцијски надзор.

Чланом 28. Нацрта закона прописано је да годишњи план инспекцијског надзора доноси министар на предлог Просветног инспектората и органа Аутономне покрајине Војводине коме су поверени послови инспекцијског надзора, да се годишњи план инспекцијског надзора доноси за школску односно радну годину чије је трајање дефинисано законом из области образовања и васпитања, као и да Министарство објављује годишњи план инспекцијског надзора на својој званичној интернет страници.

Чланом 29. Нацрта закона прописано је да просветна инспекција сачињава контролне листе и примењује их у поступку редовног инспекцијског надзора, као и да Министарство објављује контролне листе на својој званичној интернет страници.

Чланом 30. Нацрта закона прописано је да Министарство објављује годишњи извештај о раду просветне инспекције најкасније до 31. октобра за претходну школску односно радну годину на својој званичној интернет страници, имајући у виду да се школска односно радна година завршава 31. августа, односно 30. септембра, као и да Годишњи извештај о раду просветне инспекције садржи информације и податке прописане законом којим се уређује инспекцијски надзор.

7. ВРШЕЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

Чланом 31. Нацрта закона прописане су врсте инспекцијског надзора који се обавља као редован, ванредан, контролни и допунски у складу са одредбама закона којим се уређује инспекцијски надзор.

Чланом 32. Нацрта закона прописани су облици инспекцијског надзора који може бити теренски и канцеларијски.

Чланом 33. Нацрта закона прописано је да главни просветни инспектор или лице које он овласти издаје писани налог за инспекцијски надзор, као и да је садржина и врсте налога прописана законом којим је уређен инспекцијски надзор.

Чланом 34. Нацрта закона дефинисане су одредбе у вези обавештења о предстојећем инспекцијском надзору. Овај члан прописује да просветни инспектор у писаном облику или електронском поштом обавештава надзирани субјект о предстојећем инспекцијском надзору, да се обавештење о инспекцијском надзору доставља надзираном субјекту најкасије три дана пре почетка надзора, као и разлози када инспекцијски надзор може да почне без обавештавања надзираног субјекта о предстојећем надзору.

Чланом 35. Нацрта закона уређено је покретање инспекцијског поступка у складу са чланом 18. Закона о инспекцијском надзору. Овим чланом је прописано, поред осталог, да се поступак инспекцијског надзора покреће и води по службеној дужности или поводом захтева надзираног субјекта за вршење инспекцијског надзора, као и поводом захтева другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку, да је просветни инспектор дужан је да поступа по представкама физичких лица, правних лица и синдиката на рад надзираних субјеката, уколико се представке тичу надлежности просветне инспекције, као и да се поступак инспекцијског надзора у вези са анонимним и представкама достављеним електронском поштом покреће се на основу процене просветног инспектора.

Чланом 36. Нацрта закона прописана су права и дужности надзираног субјекта у поступку инспекцијског надзора у складу са чланом 20. Закона о инспекцијском надзору.

Чланом 37. Нацрта закона прописане су мере према надзираним субјектима. Овим чланом је уређено да просветни инспектор може изрећи надзираном субјекту превентивну меру и меру за отклањање незаконитости, у складу са овим и посебним законом, као и да просветни инспектор изриче оне мере које су сразмерне утврђеним незаконитостима и штетним последицама и којима се најповољније по надзираног субјекта постижу циљ и сврха закона и другог прописа, као и да се последице незаконитости сведу на најмању меру и настави одрживо пословање и развој надзираног субјекта.

Чланом 38. Нацрта закона прописане је да просветни инспектор решењем изриче одговарајуће превентивне мере да би се спречио настанак незаконитости и штетне последице, као и да се нерегистровном субјекту не може изрећи превентивна мера.

Чланом 39. Нацрта закона прописане су мере за отклањање незаконитости. Овим чланом прописано је да ако просветни инспектор открије незаконитости у обављању делатности или поступању надзираног субјекта, указује на незаконитости и опомиње надзираног субјекта због тога, да просветни инспектор у складу са овлашћењима прописаним законом налаже мере и оставља примерен рок, који не може бити дужи од 60 дана, у односу на утврђено чињенично стање за отклањање незаконитости и неправилности у обављању делатности и то уноси у записник о инспекцијском надзору,

да ако надзирани субјект у остављеном року не предузме мере које су му наложене, просветни инспектор доноси решење којим изриче мере за отклањање незаконитости и утврђених неправилности у раду, као и да против решења просветног инспектора надзирани субјект може изјавити жалбу руководиоцу органа у складу са овим законом која одлаже извршење решења.

Чланом 40. Нацрта закона прописана је посебна мера забране рада и одузимања дозволе за рад надзираном субјекту ако просветни инспектор утврди да надзирани субјект не испуњава прописане услове за рад или не обавља делатност на прописани начин. У том случају наложиће записником или решењем отклањање неправилности у обављању делатности и одредиће рок за испуњење услова и о томе ће обавестити оснивача, а ако надзирани субјект не отклони утврђене неправилности у одређеном року, просветни инспектор ће предложити надлежном органу забрану даљег рада и одузимање дозволе за рад надзираном субјекту.

Чланом 41. Нацрта закона прописано је да просветни инспектор сачињава записник о инспекцијском надзору, садржина записника, састави делови записника, као и рок за достављање записника надзираном субјекту. Овим чланом прописано је и да је просветни инспектор у обавези да подносиоцу одговори на сва питања наведена у представци, наведе све чињенице из записника о утврђеном стању, које се односе на садржину представке, поштујући одредбе закона којим се уређује заштита података о личности.

Чланом 42. Нацрта закона прописано је да надзирани субјект има право да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору у року од пет дана од његовог пријема, да по достављеним примедбама просветни инспектор може извршити допунски инспекцијски надзор да би утврдио чињенице на које се примедбе односе, као и поступање просветног инспектора уколико су у примедбама изнете нове чињенице и докази због којих треба изменити чињенично стање које је утврђено у записнику.

Чланом 43. Нацрта закона уређено је решење којим просветни инспектор налаже мере и одређује рок за њихово отклањање, ако надзирани субјект у остављеном року није отклонио незаконитости, неправилности и недостатке утврђене записником.

Чланом 44. Нацрта закона прописано је право на изјављивање жалбе надзираног субјекта главном просветном инспектору против решења просветног инспектора, а ако је главни просветни инспектор, примењујући овлашћења просветног инспектора, спровео инспекцијски надзор и донео решење којим налаже мере надзираном субјекту, против тог решења жалба се изјављује министру, као и да се жалба изјављује у року од 15 дана од дана достављања решења која одлаже извршење решења. Овим чланом прописани су и случајеви када жалба не одлаже извршење решења.

Чланом 45. Нацрта закона прописано је да је одлука другостепеног органа по жалби коначна и да се против ње може покренути управни спор у складу са законом којим се уређују управни спорови.

Чланом 46. Нацрта закона прописано је да се за потребе праћења стања рада просветних инспектора води виденција о инспекцијском надзору, као и да евиденцију о инспекцијском надзору води сваки просветни инспектор.

8. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Чланом 47. Нацрта закона прописане су казне за прекршаје надзираног субјекта, као и казне за прекршаје одговорног лица у надзираном субјекту. Новчане казне за прекршаје надзираног субјекта, прописане су и одредбама закона који уређује основе система образовања и васпитања, одредбама посебних закона у области образовања и васпитања, закона којим је уређен ученички и студентски стандард, закона којим је уређен инспекцијски надзор и другим законима.

Чланом 48. Нацрта закона прописане су казне за прекршаје директора - главног просветног инспектора, ако Инспекторат, не спроводи план инспекцијског надзора, а да не постоје нарочито оправдане изузетне околности које га у томе спречавају, не објави план инспекцијског надзора на својој интернет страници, не сачини контролне листе из своје области инспекцијског надзора, не примењује их и не објави их на својој интернет страници и не објави годишњи извештај о раду на својој интернет страници.

Чланом 49. Нацрта закона прописане су казне за прекршаје просветног инспектора и службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора ако у вршењу инспекцијског надзора не предузме, не предложи или не одреди мере или радње за које је овлашћен, не предложи или не покрене поступак утврђен одредбама закона; прекорачи границе свог овлашћења, не обавести надзираног субјекта о предстојећем инспекцијском надзору или га не обавести о томе на прописани начин и у прописаном року или започне инспекцијски надзор без обавештавања надзираног субјекта о предстојећем надзору, не уручи надзираном субјекту налог за инспекцијски надзор, односно не покаже му налог и не предочи његову садржину када надзирани субјекат одбија уручење налога за инспекцијски надзор.

9. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Чланом 50. Нацрта закона прописано је да ће се поступци инспекцијског надзора започети пре ступања на снагу овог закона окончати у складу са одредбама прописа који су били на снази до ступања на снагу овог закона.

Чланом 51. Нацрта закона уређује се радноправни статус руководиоца просветне инспекције, запослених на извршилачким радним местима у унутрашњој организационој јединици Министарства надлежној за инспекцијске послове, покрајинској просветној инспекцији и запослених у општинској, односно градској управи, у периоду од дана ступања на снагу овог закона до почетка пуне примене одредаба закона, односно до доношења подзаконског акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места и акта о постављењу главног просветног инспектора на положај, којима ће се, у складу са одредбама овог закона, уредити радноправни статус.

Овим чланом је прописано да државни службеник на положају који у Министарству обавља послове руководиоца просветне инспекције, до постављења главног просветног инспектора на положај, утврђен овим законом, наставља рад у Просветном инспекторату са истим положајем, правима, обавезама и овлашћењима које има до дана доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних

места, односно до дана постављења главног просветног инспектора на положај утврђен овим законом, у складу са чланом 54. Нацрта закона.

Запослени на извршилачким радним местима у унутрашњој организационој јединици министарства надлежној за инспекцијске послове наставља да обавља послове у Просветном инспекторату са истим правима, обавезама и овлашћењима које има до дана доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, као и запослени у покрајинској просветној инспекцији који наставља да обавља послове просветног инспектора и инспектора до дана доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у складу са чланом 54. Нацрта закона.

Запослени у општинској односно градској управи на пословима просветног инспектора, наставља да обавља послове радног места на које је распоређен, до дана доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места Министарства, односно покрајинског органа управе надлежног за послове образовања и васпитања. Даном доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, запослени у општинској односно градској управи, на пословима просветног инспектора, се преузима и распоређује да обавља послове просветног инспектора у Просветном инспекторату, односно покрајинској просветној инспекцији.

Наведеним одредбама се предлаже да посао просветног инспектора на свим нивоима образовања и васпитања, обављају само републички просветни инспектори, односно покрајински просветни инспектори као поверене. На овај начин би била успостављена потпуно нова организација просветне инспекције тако што инспекцијски надзор над радом установа, као поверени посао неће више обављати општинска, односно градска управа како је прописано важећим одредбама Законом о основама система образовања и васпитања.

Доношењем Закона о просветној инспекцији, број републичких просветних инспектора био би повећан за 140 што са постојећим бројем од 30 у Сектору за инспекцијске послове Министарства просвете, науке и технолошког развоја чини укупно 170.

Број републичких и покрајинских просветних инспектора у Просветном инспекторату, односно покрајинском органу управе надлежном за послове образовања и васпитања утврђује министар, односно руководилац покрајинског органа управе надлежног за послове образовања и васпитања. Акт о утврђивању броја републичких и покрајинских просветних инспектора се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“. На основу наведеног акта Министарство, односно покрајински орган управе надлежан за послове образовања и васпитања, ће ускладити акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места.

Чланом 52. Нацрта закона уређено је доношење подзаконских и других аката по ступању на снагу Закона о просветној инспекцији. Овим чланом прописано је да ће Министар у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте из члана 24. став 3. и члана 25. став 2. Нацрта закона, као и да ће министар, односно руководилац покрајинског органа управе надлежан за послове образовања и васпитања, донети акт о утврђивању броја републичких и покрајинских просветних инспектора, из члана 51. став 5. Нацрта закона, у року од 30 дана од дана ступања на

снагу овог закона, односно ускладиће акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, из члана 51. став 6. Нацрта закона, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 53. Нацрта закона прописано је да даном ступања на снагу Закона о просветној инспекцији престају да важе одредбе закона којим су уређене основе сиситема образовања и васпитања и посебних закона и којима је уређен инспекцијски и управни надзор у установама образовања и васпитања и установама ученичког и студентског стандарда.

Чланом 54. Нацрта закона прописано је да ће закон ступити на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, осим одредаба члана 51. које ће се примењивати до доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места Министарства, односно покрајинске просветне инспекције, односно до дана постављења главног просветног инспектора на положај утврђен овим законом. На предложен начин се уређује радноправни статус запослених из члана 51. Нацрта закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Нацртом закона о просветној инспекцији прописано је да посао просветног инспектора у установама предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, високог образовања, образовања одраслих, ученичког и студентског стандарда обављају републички просветни инспектори у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, односно Просветном инспекторату, органу у саставу Министарства.

Решењем министра о утврђивању броја просветних инспектора, број 112-01-00416/2009-12 од 3. новембра 2009. године („Службени гласник РС“, број 95/09) и правилницима о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места (ниво: републички/покрајински/општински/градски) систематизовано је 245 радних места просветних инспектора. Ступањем на снагу Закона о просветној инспекцији планира се ангажовање 238 просветних инспектора. Њихов број ће бити утврђен актом Министра. Имајући у виду да се за садашњи утврђен број инспектора, према важећим законским решењима, издвајају средства за плате из буџета Републике Србије, будућим ангажовањем 238 просветних инспектора у односу на 245, остварује се уштеда на име плата за 7 просветних инспектора мање, што је на годишњем нивоу уштеда за око 7.000.000,00 динара.

Како на основу горе наведеног решења, односно аката о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места општина, односно градова, Министарство финансија врши месечни трансфер локалним самоуправама за плате просветних инспектора, а да у 68 локалних самоуправа, што је око 40 одсто од укупног броја, нису ангажовани просветни инспектори у складу са утврђеним бројем у Решењу, већ их је мање, а да од наведених 68 локалних самоуправа у 33 нема ни једног просветног инспектора, а утврђен је број решењем, јасно је да локалне самоуправе средства намењена за плате просветних инспектора троше за друге намене.

Преусмеравањем средстава намењених за плате просветних инспектора локалним самоуправама у буџет Републике, на основу Закона о просветној инспекцији, постићи ће се рационалније трошење средстава и истовремено повећање квалитета инспекцијског надзора и ефикаснија организација просветне инспекције.

Доношењем Закона о просветној инспекцији, број републичких просветних инспектора, чије плате би биле финансиране из буџета Републике Србије, био би повећан за 140, што са постојећим бројем од 30 у Сектору за инспекцијске послове Министарства просвете, науке и технолошког развоја чини укупно 170.

Ступањем на снагу овог закона, средства која су намењена за финансирање рада просветних инспектора на општинском, односно градском нивоу би била преусмерена у буџет Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Осим додатних средстава, на годишњем нивоу, за плате 140 новозапослених у Сектору за инспекцијске послове у износу од 196.884.000 динара (економске класификације: 411000 - Плате, додаци и накнаде запослених (зараде), додатна средства у износу од 166.992.000 динара и 412000- Социјални доприноси на терет послодавца, додатна средства у износу од 29.892.000 динара), потребно је обезбедити и додатна средства у износу од 19.470.000 динара (економске класификације: 425000- Текуће поправке и одржавање, додатна средства у износу од 1.000.000 динара, 426000- Материјал, додатна средства у износу од 8.000.000 динара, 482000- Порези, обавезне таксе и казне, додатна средства у износу од 400.000 динара, 485000- Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа, додатна средства у износу од 570.000 динара и 512000- Машине и опрема, додатна средства у износу од 9.500.000 динара).

Наведена средства су исказана у Предлогу буџета Републике Србије за 2017. годину, односно у Предлогу приоритетних области финансирања за 2018. годину.

ПФЕ образац, који чини саставни део образложења, сачињен је имајући у виду следеће:

Министарство просвете, науке и технолошког развоја је у Предлогу ПОФ-а за 2018. годину приказалио додатна средства потребна за реализацију Закона о просветној инспекцији, чије је доношење Планом рада Владе за 2017. годину предвиђено током 2017. године. Економске класификације 411 и 412 које се односе на плате и социјалне доприносе на терет послодавца, за 2017. годину, су исказане за 6 месеци, имајући у виду ступање на снагу Закона, односно примену Закона у другој половини буџетске 2017. године.

За 2018. годину, за исте економске класификације, исказана су средства која чине разлику до 12. месеци, односно разлику до пуне буџетске 2018. године.

Економске класификације 425, 426 и 512 су исказане за целу буџетску 2017. и 2018. годину јер зависе од реализације јавних набавки, као и економске класификације 482 и 485 које се односе на порезе, обавезне таксе, казне и пенале, као и на накнаду штете за повреде или штету насталу од стране државног органа чије планирање је отежано јер је реализација истих будућа неизвесна околност.